

ผลกระทบของ covid-19 ในประเทศไทย

ยง ภู่วรวรรณ

นับตั้งแต่มีการระบาดของโรคโควิด 19 ในเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2562 โรคดังกล่าวได้เข้าสู่ประเทศไทย ในกลาง เดือนมกราคม พ.ศ. 2563 และเกิดระบาด ในประเทศไทยระลอกแรกในเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน เราได้มีมาตรการในการควบคุมโรคทุกอย่าง อย่างเต็มที่ ทำให้การระบาดในรอบแรกได้สงบลง หลังจากนั้นเรามีการควบคุม การเดินทางเข้าออกนอกประเทศ เป็น ผลให้ประเทศไทยปลอดโรค อยู่ระยะหนึ่ง แต่ก็ยังพบ โรคในผู้ที่เดินทางเข้าสู่ประเทศไทย ในสถานกักกันมา โดยตลอด จนกระทั่งกลางเดือนธันวาคม พ.ศ. 2563 และเกิดการระบาดระลอก 2 เกิดขึ้นที่ตลาดกลางกุ้ง จังหวัดสมุทรสาคร การระบาดในครั้งนี้เกิดขึ้นจากแรงงาน มาจากประเทศเพื่อนบ้าน และทำให้เกิดการระบาด อย่างมาก จากจุดศูนย์กลางที่จังหวัดสมุทรสาคร กระจาย ไปยังจังหวัดต่างๆ จึงต้องมีการกำหนดมาตรการเข้มแข็ง ขึ้นอีก ในการควบคุมโรค ดูเหมือนว่าจะมีแนวโน้มลดลง แต่ก็เกิดการระบาดใหญ่ขึ้นอีกเป็นรอบที่ 3 โดยเริ่ม จากสถานบันเทิง แถวทองหล่อ และแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว ในการประกาศครั้งนี้ เกิดจากสายพันธุ์อังกฤษ หรือที่เรียกใหม่ว่าแอลฟาไวรัสสายพันธุ์นี้แพร่กระจายได้ เร็วกว่าสายพันธุ์เดิมถึง 1.7 เท่า ทำให้เกิดการแพร่กระจาย มีผู้ป่วยเป็นจำนวนนับ 2-3 พันคนต่อวัน และมีการ เสียชีวิตโดยเฉลี่ยประมาณ 30 คนต่อวัน นับเป็นการ สูญเสียครั้งใหญ่เกิดขึ้น ในการระบาดระลอก 3 ก็ได้มี การออกมาตรการในการควบคุมการระบาดของโรค เป็น จำนวนมาก เพื่อหวังที่จะให้ควบคุมโรคได้ แต่แนวโน้ม

ของโรค ที่สามารถติดต่อกันได้ง่าย ก็ยังไม่มีที่ท่าที่จะ สงบลง และเกิดมีการระบาดด้วยสายพันธุ์ใหม่เกิดขึ้นอีก สายพันธุ์นี้คือสายพันธุ์อินเดีย หรือที่เรียกว่า เคลต้า สายพันธุ์อินเดียนี้ระบาดได้ง่ายกว่าสายพันธุ์อังกฤษ ประมาณ 1.4 เท่า จึงระบาดในแรงงาน และมีแนวโน้ม ในอนาคตที่จะมีการระบาดใหญ่่อีกได้ ในการควบคุม โรคและมาตรการต่างๆที่ได้ผ่านมามีผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตประจำวัน การศึกษา สภาวะจิตใจ สุขอนามัย เศรษฐกิจและสังคม ต่อประชากรไทยอย่างมาก

ผลกระทบทางด้านการศึกษา

นับตั้งแต่การระบาดของโรค ที่ผ่านมามีเด็กนักเรียน ต้องเลื่อนการเปิดเทอมในปีที่แล้วและในปี นี้ และ มีการเรียนทางออนไลน์การเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดการ แพร่กระจายของโรค ในปีที่แล้วในช่วงต้นของการระบาด ประมาณ เดือนมีนาคม เมษายน เด็กนักเรียนทั่วโลกกว่า 1.7 พันล้านคนต้องหยุดเรียน ต้องมีการเรียน ออนแอร์ ออนไลน์ และลดจำนวนนักเรียนที่จะไปเรียน ที่โรงเรียน กันมาตลอดกว่า 1 ปี ในปีนี้สำหรับประเทศไทย ก็มีการ เปิดโรงเรียนล่าช้า และนักเรียนยังต้องเรียนทางไกล ทำให้การศึกษาไม่สมบูรณ์โดยเฉพาะภาคปฏิบัติ การ อยู่ร่วมกันในสังคม การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ในเด็กโต แม้กระทั่งมหาวิทยาลัย ก็มีปัญหาในระบบการเรียน พอสมควร ถึงแม้จะมีการเรียนออนไลน์ได้แต่ก็คง ไม่สมบูรณ์เท่ากับการเรียนจริง ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ต้อง มีการปรับตัวอย่างมาก การค้นคว้าหาความรู้ การทำ

ศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านไวรัสวิทยาคลินิก
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายงาน ถึงแม้จะปฏิบัติได้ด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ แต่สิ่งที่ขาดไปอย่างยิ่งโดยเฉพาะทางด้านจิตวิทยาสังคม เหตุการณ์แบบนี้จะต้องยังคงอยู่ในประเทศไทย จนกว่าโรค covid-19 จะสงบด้วยการฉีดวัคซีนที่มีปริมาณมากพอ รวมทั้งขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของวัคซีนในการป้องกันโรค และการให้วัคซีนในเด็กในอนาคตที่จะมีต่อไป ทุกคนจะต้องช่วยกันให้เกิดผลกระทบในด้านการศึกษาของเด็กน้อยที่สุด

เมื่อเด็กไม่ได้ไปโรงเรียนโดยเฉพาะเด็กเล็ก เด็กประถม ในต่างจังหวัดที่มีฐานะยากจน ปัญหาอื่นที่จะตามมาในเรื่องของโภชนาการ แต่เด็กเล็กได้รับอาหารและนมเสริมเมื่อไปโรงเรียน ปัญหาดังกล่าวจึงเป็นปัญหาทางอ้อมที่จะเกิดขึ้นกระทบโดยเฉพาะในเด็กต่างจังหวัด

ปัญหาทางด้านสุขภาพ

สุขภาพร่างกายที่เห็นได้ชัดการมาตรวจผู้ป่วยนอก ลดลง ในช่วงมีการระบาดอย่างมากเพราะทุกคนกลัวการมาโรงพยาบาล ทำให้การวินิจฉัยโรคบางอย่างล่าช้าออกไป และผลกระทบการเลื่อนผู้ป่วย เช่น ผู้ป่วยผ่าตัดที่ไม่เร่งรีบ หรือผู้ป่วยที่รอการรักษาได้ทำให้ได้รับการรักษาช้าลง การติดตามผู้ป่วยเรื้อรังโดยเฉพาะผู้ป่วยมะเร็ง การให้ยาเคมีบำบัดอาจจะไม่ต่อเนื่อง

แต่ผลทางด้านบวกของการระบาดโรค covid-19 ที่เห็นได้ชัดมาก คือโรคทางเดินหายใจและโรคทางเดินอาหารรวมทั้งโรคติดต่อ โดยการรับประทานลดน้อยลงอย่างมาก ในปีที่ผ่านมาอุบัติการณ์ของโรคไข้หวัดใหญ่ลดลงจนแทบจะไม่ต้องใช้วัคซีนในการป้องกัน และโรคทางเดินหายใจจริงๆ ก็ลดลงเพราะมาตรการการป้องกันโรคทางเดินหายใจไม่ว่าจะเป็นการใส่หน้ากากอนามัย การกำหนดระยะห่าง การล้างมือ เราจะได้ยินโรคมือเท้าปากระบาดในโรงเรียน โรคที่ยังคงอยู่ในภาวะปกติ ได้แก่ โรคที่ติดต่อทางแมลง ไม่ว่าจะเป็นไข้เลือดออก ไข้ปวดข้อยุงลาย ไข้ไวรัสซิกา ยังคงพุดได้เหมือนเดิม

สุขภาพจิตใจในช่วงยุค การระบาดของโรคโควิด มีผลกระทบต่อจิตใจเป็นอย่างมาก จากการได้รับข่าวร้ายอย่างต่อเนื่องเสมอมา ไม่ว่าจะเป็นข่าวการเสียชีวิตจากโรค อันตรายที่เกิดขึ้นจากวัคซีน การเกิดข่าวลือที่ส่งต่อๆ กัน เกิดผลกระทบทางจิตใจที่เรียกว่า post traumatic stress จะมีความรู้สึกหงุดหงิด นอนไม่หลับ สะอึก ผวา ตื่นกลัว ไม่เป็นอันทำงาน มีผลต่อจิตใจในผู้ที่เสพข่าวร้าย โดยเฉพาะที่มีการส่งต่อกันมา ในบางครั้งคนไทยไม่สามารถแยกแยะข่าวจริงข่าวปลอมได้ และเมื่อได้ยินบ่อยๆ ก็จะเกิดความเชื่อโดยไม่มีเหตุผล

ในช่วงปีที่ผ่านมาเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2562 พบว่าอัตราการฆ่าตัวตายและการฆ่าตัวตายสำเร็จ เกิดขึ้นมากกว่าในช่วงของยุคโควิด ทั้งนี้เพราะความเครียดทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคม และโรคภัยไข้เจ็บที่เกิดขึ้น

ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

สิ่งหนึ่งที่เห็นได้ชัดก็คือรายได้ของประเทศลดลง ดัชนีมวลรวมลดลงอย่างเห็นได้ชัด แสดงให้เห็นถึงรายได้ของแต่ละบุคคลลดลง มีการปิดประเทศ ขาดนักท่องเที่ยว ทำให้รายได้ต่างๆ ลดลงเพราะปัจจัยหลักของประเทศ ภาษีได้ลดได้จากนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ มีผู้คนตกงานเป็นจำนวนมากในช่วงของการปิดเมือง และในยามภาวะปกติที่มีการใช้จ่ายน้อยลง

ปัญหาทางด้านสังคม

การปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนลดลง การจัดประชุมที่เป็นงานประชุมใหญ่ๆ ไม่ว่าจะเป็นการประชุมทางวิชาการก็เปลี่ยนมาเป็นการประชุมทางออนไลน์ ทำให้ได้รับแต่ข้อมูลสื่อสารแต่ขาดทักษะทางสังคมอย่างยิ่งปกติแม้กระทั่งการประชุมระดับนานาชาติ ในการเดินทางไปประชุม ไม่ได้มุ่งหวังเฉพาะทางวิชาการเท่านั้น แต่สิ่งที่สำคัญคือการพบปะกัน แลกเปลี่ยนความรู้ สร้างสัมพันธ์ไมตรีระหว่างบุคคล สิ่งต่างๆ เหล่านี้ได้ขาดหายไปโดยสิ้นเชิง

ชีวิตความเป็นอยู่กลับกลายเป็นว่าต่างคนต่างอยู่ เพื่อจะต้องกำหนดระยะห่างของสังคม ซึ่งจะมีผลทางด้านสังคมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทุกวันนี้ทุกคนรอคอยการกลับมาให้เหมือนเดิม

ชีวิตในปัจจุบันหันมาใช้ Digital platform เกือบทุกอย่างอยู่บนสมาร์ตโฟน ไม่ว่าจะสั่งอาหาร ชื่อของการเดินทางไปที่ไหน จะต้องฝากรอยเท้าด้วยการสแกนไทยชนะ ชีวิตจึงเปลี่ยนไปอย่างมาก

ปัญหาอุบัติเหตุทางรถยนต์

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในช่วงการระบาดหนัก ของโรคโควิด 19 อุบัติเหตุทางรถยนต์ได้ลดลงอย่างมาก รวมทั้งการสูญเสียชีวิตที่เกิดจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ ลดลงเนื่องจากการเดินทางน้อยลง การเลื่อนสงกรานต์ในปีที่แล้วเห็นได้ชัดว่ายอดผู้เสียชีวิตเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้านั้นแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง เมื่อมีการใช้รถยนต์น้อยลง การเดินทางน้อยลง การประชุม การสั่งของ ชื่อของทางออนไลน์เพิ่มมากขึ้น สิ่งที่น่าห่วงก็คืออุบัติเหตุต่างๆ ก็ลดลงไปด้วย

ผลกระทบของโควิด 19 ในช่วงที่ผ่านมาในระยะเวลา 1 ปีครึ่ง แสดงให้เห็นแล้วว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงชีวิตความเป็นอยู่ และมีผลกระทบต่อสุขอนามัย สังคม เศรษฐกิจอย่างมาก และทุกคนรอคอยการกลับมาใช้ชีวิตให้เหมือนเดิมถึงแม้ว่าจะไม่เหมือนเดิมทั้งหมดและจำเป็นจะต้องอยู่แบบวิถีชีวิตใหม่บ้างก็ยังมี

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านไวรัสวิทยาคลินิก คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ที่ได้ให้การสนับสนุน